

i na chrzcie otrzymał imię Jan. Od młodości interesował się literaturą grecką, łacińską i katalońską. W roku 1946 wstąpił do Opactwa Montserrat i otrzymał imię zakonne Jorge (Jerzy). Śluby wieczyste złożył 15 sierpnia 1950, a święcenia kapłańskie otrzymał 30 sierpnia 1953. W czasie studiów teologicznych zainteresował się szczególnie liturgią i już jako diakon opublikował artykuł o modlitwach o pokój w Sakramentarzu św. Leona. Po święceniach kapłańskich zainteresowania o. Pinella zwróciły się ku liturgii starohiszpańskiej, zwanej mozarabską. Od roku 1954 ukazywały się jego artykuły na temat liturgii hiszpańskiej. Gdy powstawał Papieski Instytut Liturgiczny w Rzymie, o. Pinell został powołany w skład jego wykładowców i rozpoczął wykłady od kursu o liturgii hiszpańsko-wizygockiej i gallikańskiej. Oprócz hiszpańskiej liturgii mszalnej o. Pinell interesował się Liturgią godzin oraz krytyką tekstów liturgicznych. W roku 1971 ukazał się jego *Liber Orationum Psalmographus*. Ta książka jest hipotetyczną rekonstrukcją hiszpańskiej księgi liturgicznej, opartą na średniowiecznych rękopisach. Oprócz tekstów liturgicznych zawiera krytyczne wydanie tekstów psalmów używanych w liturgii hiszpańskiej. O Pinell wychował cały szereg specjalistów liturgii hiszpańskiej jako promotor ich prac licencjackich i doktorskich. Nie opuszczając wykładów w Rzymie o. Pinell przez wiele lat wykładał w Instytucie Liturgii Pastoralnej w Padwie. Po Soborze Watykańskim II był konsultorem Komisji pracujących nad rewizją Liturgii Godzin.

Dnia 12 lipca 1982 roku arcybiskup Toledo kardynał Marcello González Martín mianował o. Pinella przewodniczącym Komisji powołanej do zreformowania liturgii hiszpańskiej w duchu Soboru Watykańskiego II. W skład Komisji weszło wielu słuchaczy o. Pinella. W roku 1991 ukazała się pierwsza część *Missale Hispano-Mozarabicum*. Wprowadzenie i obrzędy Mszy są dziełem o. Pinella. W roku 1992 z okazji 70-lecia wydano na cześć o. Pinella pracę zbiorową pt. *Psallendum*. Zawiera ona pełną bibliografię książek i artykułów wybitnego liturgisty.

W ostatnich latach życia o. Pinell uczestniczył w Męce Chrystusa przez ciężką chorobę. Ufamy, że uczestniczy także w Jego chwale.

Kraków-Tyniec

O. FRANCISZEK MAŁACZYŃSKI OSB

Ks. Jerzy Chmiel

ŚP. KS. JOSEF SCHARBERT (1919–1998)

Po długiej chorobie zmarł ks. Josef Scharbert, profesor biblistyki Starego Testamentu we Freising i Monachium.

Pochodził z rodziny Niemców sudeckich, ziemi dziś należącej do Czech. Ukończył gimnazjum we Freudenthal i rozpoczął studia teologiczne w Philo-sophische-Theologische Hochschule w Widnawie (Weidenau), która to uczel-

nia istniała od 1899 r. i należała do ówczesnej archidiecezji wrocławskiej. Studiowało tam wielu Czechów i Polaków, z którymi młody Scharbert się przyjaźnił i przyjaźń ta trwała przez lata. Po wojennych przejściach (służba wojskowa i sanitarna, niewola, opuszczenie ziemi rodzinnej) został wyświęcony na kapłana diecezji Passau w r. 1948.

Jako bibliista był autorem wielu prac, tak książek, jak i artykułów, zwłaszcza na temat Pięcioksięgu i ksiąg prorockich. Znał język polski, interesował się polskim piśmiennictwem biblistycznym, pisząc liczne recenzje polskich prac w czasopismach niemieckojęzycznych. Był przyjacielem wielu polskich biblistów, szczególnie swojego pokolenia. Był też gorącym patriotą swojej ziemi rodzinnej jako „ein bewusster Sudetendeutscher” – jak go określono w jednym z nekrologów. Zostawił po sobie ciekawe pamiętniki: *Fürchte dich nicht! Ich bin bei dir!* (Schriftenreihe des Sudetendeutschen Priesterwerks, Königstein).

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

R E C E N Z J E i P R Z E G L Ą D Y

KS. ANTONI TRONINA, *Panie, abym przejrzał*. Ślepotą i niewidomi w Biblii (Jak rozumieć Pismo Święte 9), Lublin 1997, red. J. Kudasiewicz i G. Witaszek, stron 164

Ks. A. Tronina jest autorem numeru 8. (Teologia Psalmów) tej wartościowej serii. Kto więc zapoznał się z tamtą książką, lub z moją recenzją (AK 1996 nr 2, s. 305–307), będzie miał już pewne wyobrażenie o tej najnowszej publikacji autora.

Zamiary autora są bardzo skromne: traktuje on swoje rozważania jedynie jako wprowadzenie do biblijnej nauki o ślepcie. Chodzi mu przy tym nie tylko o kalectwo wzroku w wymiarze dosłownym, lecz i duchowym. Zatem „właściwym celem tego opracowania jest wskazanie na istotne orędzie Objawienia: wezwanie do nawrócenia serc, do troski o odzyskanie wewnętrzznego wzroku, który umożliwi spotkanie ‘twarzą w twarz’ z Dawcą światła” (ze wstępu).

Praca podzielona jest na trzy części. Ich tytuły są bardzo pomysłowe i poetyckie. Pierwsza część omawia kalectwo wzroku na podstawie świadectw starożytnych (*Przed jutrzeńką*). Można się tu dowiedzieć wielu ciekawych rzeczy. Okazuje się bowiem, że już dawno próbowano usuwać wady wzroku lub kalectwo ślepoty, stosując nie tylko naturalne środki, lecz także zwracając się do bóstw. Autor informuje też o społecznej sytuacji niewidomych.